

Základná škola s materskou školou Martina Hamuljaka
Oravská Jasenica 141

Vnútorá smernica č. 2/2018
k prevencii a riešeniu šikanovania deti a žiakov

Základná škola s materskou školou Martina Hamuljaka Oravská Jasenica 141

Úvodné ustanovenia

Riaditeľ Základnej školy s MŠ Martina Hamuljaka v Oravskej Jasenici v súlade s Metodickým usmernením MŠ SR č. 7/2006 – R z 28. marca 2006 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských a zariadeniach, ktoré nadobudlo účinnosť 1. apríla 2006 a Smernice č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach, ktoré nadobudlo účinnosť 1. septembra 2018 vydáva túto smernicu:

Čl. I

Charakteristika šikanovania

Táto smernica upravuje základné znaky, formy a prejavy šikanovania detí a žiakov (ďalej len „žiak“), možnosti preventívneho pôsobenia a metódy riešenia šikanovania žiakov v nadväznosti na zodpovednosť školy a školského zariadenia podľa § 144 ods. 1 písm. o) a § 153 ods. 1 zákona a na práva žiaka podľa § 144 ods. 1 písm. i) a k) zákona.

Pod šikanovaním sa rozumie:

- a) správanie žiaka, ktorého úmyslom je ublíženie, ohrozenie alebo zastrašovanie iného žiaka alebo
- b) úmyselný spravidla opakovaný útok voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu účinne brániť.

(2) Podstatou šikanovania je najmä

- a) úmysel ublížiť druhému fyzicky alebo psychicky,
- b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
- c) prevaha agresora alebo skupiny agresorov nad obeťou.

Čl. II

Prejavy šikanovania

(1) Šikanovanie sa môže prejavovať

- a) v priamej forme, **najmä fyzickými útokmi, urážaním, nadávkami, posmechom, zosmiešnením, príkazmi agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť, odcudzením vecí, vyhrážaním, zastrašovaním, vydieraním, zneužitím osobných údajov, fotografií, šírením nepravdivých informácií alebo kyberšikanovaním** alebo
- b) v nepriamej forme, najmä **prehliadaním, ignorovaním, zámerným vyčleňovaním z kolektívu alebo nedobrovoľným vystavovaním agresívnym situáciám.**

(2) Kyberšikanovaním je priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno-komunikačných technológií (najmä telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí) na

Základná škola s materskou školou Martina Hamuljaka Oravská Jasenica 141

úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrašovanie, pričom sa často vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania.

(3) Kyberšikanovanie má najčastejšie tieto znaky

- a) sociálna prevaha alebo psychická prevaha agresora, nie je nutná fyzická prevaha,
- b) agresor vystupuje často anonymne,
- c) útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť,
- d) agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú,
- e) útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,
- f) útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,
- g) agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,
- h) útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
- i) obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť,
- j) obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
- k) zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu.

Čl. III Zodpovednosť školy

(1) Škola zodpovedá za žiakov počas školského vyučovania a školských akcií v súlade

- a) so zákonom č.245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní a v znení neskorších predpisov (par. 144 – Práva a povinnosti dieťaťa, žiaka a jeho zákonného zástupcu, par. 152 – Bezpečnosť a ochrana zdravia vo výchove a vzdelávaní, par. 153 – Školský poriadok,
- b) s Dohovorom o právach dieťaťa a podľa pracovného poriadku školy.

(2) Za povinnosť dávať pozor na žiakov počas vyučovania, resp. počas konania školských akcií sú zodpovední pedagogickí zamestnanci školy, najmä tí ktorí:

- a) realizujú školské vyučovanie,
- b) vykonávajú počas prestávok pedagogický dozor,
- c) vykonávajú príležitostný dozor aj na toaletách v rámci pedagogického dozoru počas prestávok,
- c) vykonávajú pedagogický dozor počas školských akcií rôzneho druhu,
- d) vykonávajú dozor v školskej jedálni.

(3) Ak sa koná školská akcia, ktorá je určená aj pre verejnosť, najmä rodičovskú verejnosť, zodpovední za bezpečnosť detí a žiakov počas akcie sú predovšetkým zákonní zástupcovia detí a žiakov.

Základná škola s materskou školou Martina Hamuljaka

Oravská Jasenica 141

- (4) Škola berie zodpovednosť aj za škodu, ktorá nastala v čase vyučovania, alebo v čase vykonávania prechodného dohľadu a bola spôsobená žiakom, pokiaľ ten, kto je povinný vykonávať dohľad nepreukáže, že dohľad bol zanedbaný.
- (5) Ak náležitý dohľad na žiaka nebol zanedbaný, a osoba, ktorá dohľad vykonávala preukáže, že škoda bola spôsobená žiakom, tak za škodu zodpovedá žiak, respektívne rodič alebo zákonný zástupca žiaka.
- (6) **Zamestnancami školy nemôže byť v žiadnej miere akceptovaný žiaden druh a prejav šikanovania.** Ak zamestnanec zistí, že k takémuto prejavu medzi žiakmi prišlo, je povinný danú situáciu okamžite riešiť a je **povinný túto skutočnosť oznámiť triednym učiteľom žiakov,** medzi ktorými nepríjemná situácia nastala, **výchovnému poradcovi, koordinátorovi primárnej prevencie a nežiadúcich patologických javov, vedeniu školy a zamestnanec je povinný šikanovanému žiakovi okamžite poskytnúť pomoc.**
- (7) Zamestnanec školy, ktorý neprijme žiadne opatrenia v prípade šikanovania, neoznámí danú skutočnosť kompetentným osobám, vystavuje sa riziku trestného postihu.

Čl. IV

Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť

- (1) Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch spĺňať podstatu priestupkov a jedná sa predovšetkým o priestupky v zmysle Zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch a v znení neskorších predpisov:
- a) proti občianskemu spolunažívaniu – §49,
  - b) proti majetku - §50.
- (2) Za priestupky je zodpovedný ten, kto dovŕšil 15 rokov v čase spáchania priestupku a neprekročil 18 rok svojho veku. Takáto osoba sa zaraďuje do kategórie mladistvých.
- (3) Niektoré druhy šikanovania žiakov môže v niektorých prípadoch spadať aj pod trestné činy. Trestná zodpovednosť fyzickej osoby je v Trestnom zákone stanovená vekovou hranicou 14 rokov. Jedná sa hlavne o trestný čin:
- a) ohovárania,
  - b) nebezpečného vyhrážania sa,
  - c) ublíženia na zdraví,
  - d) obmedzovania osobnej slobody,
  - e) nátlaku,
  - f) vydierania,
  - g) lúpeže,
  - h) hrubého nátlaku,
  - i) krádeže,
  - j) poškodzovania cudzej veci,
  - k) neoprávneného užívania cudzej veci,
  - l) sexuálneho násillia a zneužívania,

Základná škola s materskou školou Martina Hamuljaka Oravská Jasenica 141

- (4) Za páchatel'a trestného činu sa považuje žiak, žiačka, ktorý/ktorá trestný čin spáchala sama, alebo bol trestný čin spáchaný konaním skupiny žiakov, čo sa považuje za spolupáchateľ'stvo.
- (5) Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť stíhaný najmä za trestný čin
- a) neprekazenia trestného činu, §341)
  - b) neoznámenia trestného činu, §340 alebo
  - c) ublíženia na zdraví, §158

Čl. V

Postup v prípade zistenia šikanovania

- (1) Ak sa v priestoroch budovy počas školského vyučovania, počas konania školských akcií, na športoviskách zistí prípad šikanovania, je každý zamestnanec školy, pedagogický ale aj nepedagogický, povinný postupovať podľa nasledujúcich krokov:
- a) Zamestnanec, ktorý zistí prípad šikanovania, informuje o danej situácii triedneho učiteľa všetkých žiakov, ktorí sú účastníkmi daného prípadu, informuje výchovného poradcu alebo koordinátora primárnej prevencie a nežiaducich patologických javov a riaditeľa, príp. zástupcu vedenia školy. Pri veľmi vážnych prípadoch šikanovania je tento zamestnanec povinný zavolať políciu.
  - b) Žiaci, ktorí boli účastníkmi sporu budú vyzvaní ich triednymi učiteľmi na vyšetrenie prípadu. Pri riešení situácie bude prítomný aj zamestnanec, ktorý zistil prípad šikanovania a oznámil danú skutočnosť kompetentným osobám. O vyšetrení sa zhotoví zápisnica. V zápisnici sa opíše zistená skutočnosť, vyjadrenia oboch strán prípadu (obeť, agresor) a navrhnú ďalšie kroky na riešenie daného problému.
  - c) Triedni učitelia pozvú zákonných zástupcov žiakov na pohovor. Prítomný na pohovore bude aj výchovný poradca školy. O tomto stretnutí sa takisto napíše zápisnica a na základe písomného uzavretia daného prípadu, navrhnutí opatrení na riešenie situácie, vyjadrení dotknutých žiakov a ich rodičov, respektíve zákonných zástupcov, sa riaditeľ školy rozhodne o ďalšom postupe, ktorý bude v súlade s vnútorným poriadkom školy, pracovným poriadkom školy a v súlade s príslušnými zákonmi, t. z. Trestný zákon č. 300/2005 Z.z. a v znení neskorších predpisov a Zákon o priestupkoch č.372/1990 Zb. a v znení neskorších predpisov.
- (2) Celý prípad vyšetrenia prípadu šikanovania bude prebiehať pri zachovaní dôvernosti z dôvodu, že šikanovanie je veľmi závažný negatívny spoločenský jav.

Základná škola s materskou školou Martina Hamuljaka
Oravská Jasenica 141

Čl. VII

Metódy riešenia šikanovania

(1) Na riešenie problémov týkajúcich sa šikanovania žiakov sa budú používať nasledujúce metódy:

- a) zaistenie ochrany obetiam,
- b) rozhovor so žiakmi, ktorí na šikanovanie upozornili, rozhovor so zúčastnenými na danom prípade šikanovania,
- c) hľadanie a následné nájdenie vhodných svedkov,
- d) kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov dotknutých žiakov,
- e) kontaktovanie špecializovaných inštitúcií,
- f) využívanie anonymnej dotazníkovej metódy.

(2) Na riešenie problémov šikanovania pri výskyte skupinového násillia sa použije postup:

- a) okamžitá pomoc obeti,
- b) dohoda riaditeľa školy s výchovným poradcom, triednymi učiteľmi a s ostatnými pedagogickými zamestnancami školy na postupe vyšetovania,
- c) vlastné vyšetrenie,
- d) zabránenie nožnej krivej výpovede agresorov, ich izolácia bez možnosti dohodnúť sa na spoločnej výpovedi,
- e) pokračujúca pomoc a podpora obete,
- f) nahlásenie prípadu polícii – **rozhodne riaditeľ školy,**
- (g) kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov žiakov – **zabezpečia triedni učitelia,**
- h) kontaktovanie špecializovaných inštitúcií.

Čl. VIII

Opatrenia na riešenie situácie

Škola na riešenie problému šikanovania zavedie nasledovné opatrenia:

(1) Opatrenia pre obeť:

- a) odporučiť rodičom vyhľadať odbornú starostlivosť pre dieťa,
- b) zorganizovať skupinový intervenčný program pre daný kolektív,
- c) poradenstvo pre rodičov žiakov,
- d) poskytovanie dostatočných informácií ohľadom žiakov.

(2) Opatrenia pre agresorov:

- a) odporučiť rodičom žiakov vyhľadať odbornú starostlivosť,
- b) zavádzanie výchovných opatrení,
- c) preloženie žiaka do inej triedy, ak to je organizačne možné,
- d) zníženie známky zo správania.

Základná škola s materskou školou Martina Hamuljaka Oravská Jasenica 141

(3) Opatrenia v mimoriadnych a opakovaných prípadoch šikanovania:

- a) odporučiť rodičom umiestnenie žiaka na dobrovoľný pobyt do liečebno – výchovného ústavu alebo diagnostického centra,
- b) oznámenie existencie mimoriadnych opatrení príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny,
- c) ak došlo k závažnejšiemu prípadu šikanovania, pri ktorom je podozrenie spáchania trestného činu je potreba podať oznámenie príslušnému Policajnému zboru SR

Čl. IX

Spolupráca školy s rodičmi žiakov a ďalšími inštitúciami

- (1) Triedni učitelia, prípadne výchovný poradca sú povinní pri podozrení na šikanovanie žiaka upozorniť rodičov, respektíve jeho zákonných zástupcov, aby si všímali možné príznaky šikanovania žiaka.
- (2) Učitelia sú povinní dbať na taktný prístup a zachovanie dôvernosti informácií.
- (3) Pri podozrení, že šikanovanie naplnilo skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu, je riaditeľ školy povinný oznámiť túto skutočnosť príslušnému útvaru Policajného zboru SR.
- (4) Riaditeľ školy je povinný bez zbytočného odkladu oznámiť orgánu sociálno–právnej ochrany skutočnosti, **ktoré ohrozujú žiaka, alebo že žiak spáchal trestný čin, prípadne opakovane páchal priestupky.**

Záverečné ustanovenia

- (1) S touto smernicou boli oboznámení všetci pedagogickí zamestnanci školy na pracovnom zasadnutí pedagogickej rady konanom dňa 2. októbra.2018, čo potvrdili svojím podpisom na prezenčnej listine.
- (2) S touto smernicou budú oboznámení rodičia, respektíve zákonní zástupcovia žiakov na triednych rodičovských schôdzkach, súhrne na plenárnom rodičovskom združení.
- (3) Táto smernica bude zverejnená na webovej stránke školy.
- (4) Smernica nadobúda účinnosť dňom 2. októbra 2018 a platí až do odvolania, prípadne do zmeny príslušnej legislatívy.